

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»**

Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

**ОДФ 2. 19 Інноваційні педагогічні технології
в дошкільній освіті**

освітньо-професійна програма Дошкільна освіта

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 012 Дошкільна освіта
(код і назва спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації))

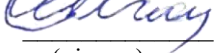
Робоча програма з освітнього компонента ОДФ 2. 19 Інноваційні технології в дошкільній освіті для здобувачів освіти ОПС Дошкільна освіта за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 012 Дошкільна освіта.

РОЗРОБНИК:

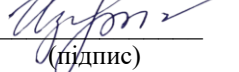
НАЙДА Руслана – доктор педагогічних наук, доцент

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

Зав. кафедри Станіслав САПОЖНИКОВ, д. пед. н, професор
(підпис)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «28» серпня 2024 року

Завідувач навчально-методичного відділу Інна ЗЕРКАЛЬ
(підпис)

©2024 рік

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь / освітньо-кваліфікаційний рівень / освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента		
		Денна/заочна форма навчання		
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Статус освітнього компонента <u>Обов'язкова</u>		
	Спеціальність 012 Дошкільна освіта			
Змістових модулів – 4	<u>ОС: бакалавр</u>	Рік підготовки: 2024/2025		
Загальна кількість годин – 90		Семестр: 8		
		Лекції 20/4	Семінари 8/4	Практ./лаб. 8/4
		Самостійна робота 54/78		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4		Вид контролю: екзамен		

2. Мета, програмні компетентності та результати навчання

2.1. Мета освітнього компонента : формування професійної компетентності майбутніх фахівців у галузі дошкільної освіти щодо аналізу та впровадження педагогічних технологій в освітнє середовище закладу дошкільної освіти.

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов

2.2.2. Загальні компетентності

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-11. Здатність до творчого пошуку та реалізації нових ідей до самопрезентації та презентації результатів своєї професійної діяльності, критично мислити.

2.2.3. Фахові компетентності

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття

2.4. Результати навчання

2.3.1. Програмні результати навчання за ОПШ.

ПР-1. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-5. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-6 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-7 Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-8 Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

ПР-16 Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-17 Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПР 18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-20 Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

3. Програма освітнього компонента

Змістовий модуль 1.

Теоретичні основи інноваційної діяльності в сучасному закладі дошкільної освіти

Тема 1.1 Детермінанти інноваційних процесів у педагогіці України

Сутнісна характеристика ключових понять теми. Історичний екскурс розвитку інноваційного руху. Становлення та розвиток зарубіжної інноваційної системи дошкільної освіти. Проблеми становлення та розвитку українського інноваційного освітнього простору. Інноваційні тенденції розвитку сучасної дошкільної освіти.

Тема 1.2. Інноваційні технології дошкільної освіти.

Загальні підходи до класифікації інноваційних технологій. Класифікація інноваційних технологій дошкільної освіти. (за детермінантами впливу на власне українські інноваційні пошуки в галузі дошкільної освіти)

Змістовий модуль 2

Зарубіжні інноваційні технології дошкільної освіти

Тема 2.1. Теорія діяльнісного підходу в освітньо-виховній роботі з дітьми дошкільного віку Ж-О Декролі та в педагогічному проєкті Ф. Фребеля.

Теоретичні основи педагогічної технології Ж-О Декролі. Дошкільне виховання в педагогічному проєкті Ф. Фребеля.

Тема 2.2. Педагогічні ідеї М. Монтесорі в системі дошкільної освіти.

Теоретичні основи педагогічної технології М. Монтесорі. Дидактичний матеріал

М. Монтессорі як засіб розвитку сенсорної культури дитини. «Виховний простір» Марії Монтессорі як педагогічний прийом.

Тема 2.3. Вальдорфська педагогіка Рудольфа Штейнера.

Основні положення альтернативної технології Р. Штейнера. Особливості вальдорфського дитячого садка. Основи ритмічності в організації роботи вальдорфського садка. Середовище для розвитку дітей дошкільного віку.

Тема 2.4. Альтернативна педагогіка С. Френе.

Суть та зміст педагогічної концепції С. Френе. сутність технології дошкільної освіти С. Френе. Теоретичні основи технології дошкільної освіти С. Френе. Методичні основи організації освітньої роботи з дітьми дошкільного віку за технологією С. Френе.

Тема 2.5. Методика навчання дітей дошкільного віку Г. Домана.

Передумови становлення методики раннього навчання дітей раннього віку Г. Домана. Особливості методики раннього розвитку Г. Домана. Специфіка формування «фізичного інтелекту».

Тема 2.6. Педагогічна концепція К. Орфа.

З історії становлення музично-педагогічної концепції Карла Орфа. Теоретичні основи концепції творчого навчання К. Орфа. Етнічний підхід у концепції К. Орфа.

Тема 2.8. Сучасні напрями розвідки зарубіжних учених з дошкільної освіти.

Педагогічна теорія Масару Ібука. Інтернет-ресурси у професійній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти.

Змістовий модуль 3.

Українські інноваційні технології в дошкільній освіті

Тема 3.1. Фундатори українського школи інноваційних пошуків для дошкільної освіти

Загальні основи дидактики К. Ушинського. К. Ушинський про дошкільне виховання та навчання. Особливості гармонійного виховання С. Русової. Універсальний гуманізм В. Сухомлинського.

Тема 3.2. Інноваційні пошуки у формах, методах і технологіях навчання та виховання дітей дошкільного віку

Психолого-педагогічне проектування взаємодії дорослого та дитини «Радість розвитку» (автор Т. Піроженко). Театр фізичного розвитку й оздоровлення дітей М. Єфименка.

Тема 3.3. Українські інновації у змісті навчання та виховання дітей дошкільного віку

Теоретичні основи змісту навчання та виховання дітей дошкільного віку. Особливості інноваційних пошуків у змісті освітнього процесу закладів дошкільної освіти.

Тема 3.4. Інновації у змісті, структурі, формах і методах управління закладом освіти для дітей дошкільного віку

Теоретичні основи управління ЗДО. Інновації в управлінні ЗДО. Методи управління закладом освіти для дітей дошкільного віку. Місце керівника ЗДО у процесі інноваційного управління.

Змістовий модуль 4.

Особливості інноваційної діяльності вихователя сучасного ЗДО України

Тема 4.1. Сутність інноваційної діяльності вихователя ЗДО.

Загальні положення інноваційної діяльності. Структура інноваційної діяльності. Етапи впровадження інновацій у практику. Експеримент як складова інноваційної педагогічної діяльності

Тема 4.2. Проблема професійної готовності вихователя до інноваційної діяльності.

Готовність вихователя до інноваційної діяльності як педагогічна проблема. Структура готовності до інноваційної діяльності та її компоненти. Рівні готовності педагогів до інноваційної діяльності.

Тема 4.3. Особливості проектування авторської інноваційної діяльності.

Теоретичні основи створення інноваційного проекту. Особливості створення інноваційного проекту. Критерії оцінки інноваційного проекту.

4. Структура освітнього компонента

(денна форма навчання)

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин				
		Денна / заочна форма				
		Всього	у тому числі			
Лекції	Семінарські		Практичні	Самостійна робота		
Змістовий модуль 1.						
Теоретичні основи інноваційної діяльності в сучасному закладі дошкільної освіти						
1	Тема 1.1. Детермінанти інноваційних процесів у педагогіці України	4	2			2
2	Тема 1. 2. Інноваційні технології дошкільної освіти	4	2			2
3	Здача змістового модуля 1	2			2	
4	Разом за змістовим модулем 1	10	4		2	4
Змістовий модуль 2						
Зарубіжні інноваційні технології дошкільної освіти						
5	Тема 2.1. Теорія діяльнісного підходу в освітньо-виховній роботі з дітьми дошкільного віку Ж-О. Декролі та в педагогічному проєкті Ф. Фребеля.	4	2			2
6	Тема 2.2. Педагогічні ідеї М. Монтесорі в системі дошкільної освіти	4	2			2
7	Тема 2.3. Вальдорфська педагогіка Рудольфа Штейнера	4	2			2
8	Тема 2.4. Альтернативна педагогіка С. Френе	6	2			4
9	Тема 2.5. Методика навчання дітей дошкільного віку Г. Домана	6		2		4
10	Тема 2.6. Педагогічна концепція К. Орфа.	6		2		4
11	Тема 2.7. Сучасні напрями розвідки зарубіжних учених з дошкільної освіти	6		2		4
12	Здача змістового модуля 2	2			2	
13	Разом за змістовим модулем 2	38	8	6	2	22
Змістовий модуль 3.						
Українські інноваційні технології в дошкільній освіті						
14	Тема 3.1. Фундатори української школи інноваційних пошуків для дошкільної освіти	6	2			4
15	Тема 3.2. Інноваційні пошуки у формах, методах і технологіях навчання та виховання дітей дошкільного віку	6	2			4
16	Тема 3.3. Українські інновації у змісті навчання та виховання дітей дошкільного віку	6		2		4
17	Тема 3.4. Інновації у змісті, структурі, формах і методах управління закладом освіти для дітей дошкільного віку	4				4
18	Здача змістового модуля 3	2			2	
19	Разом за змістовим модулем 3	24	4	2	2	16
Змістовий модуль 4						
Особливості інноваційної діяльності вихователя сучасного ЗДО України						
20	Тема 4.1. Сутність інноваційної діяльності вихователя ЗДО	6	2			4
21	Тема 4.2. Проблема професійної готовності вихователя до	6	2			4

	інноваційної діяльності					
22	Тема 4.3. Особливості проектування авторської інноваційної діяльності	6		2		4
23	Здача змістового модуля 4	2			2	
24	Разом за змістовим модулем 4	20	4	2	2	12
	Усього годин	90	20	8	8	54

**Структура освітнього компонента
(заочна форма навчання)**

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин				
		Денна / заочна форма				
		Всього	у тому числі			
Лекції	Семінарські		Практичні	Самостійна		
Змістовий модуль 1.						
Теоретичні основи інноваційної діяльності в сучасному закладі дошкільної освіти						
1	Тема 1.1. Детермінанти інноваційних процесів у педагогіці України		1			4
2	Тема 1. 2. Інноваційні технології дошкільної освіти			1		4
3	Здача змістового модуля 1				1	
4	Разом за змістовим модулем 1					
Змістовий модуль 2						
Зарубіжні інноваційні технології дошкільної освіти						
5	Тема 2.1. Теорія діяльнісного підходу в освітньо-виховній роботі з дітьми дошкільного віку Ж-О. Декролі та в педагогічному проєкті Ф. Фребеля.		1			5
6	Тема 2.2. Педагогічні ідеї М. Монтесорі в системі дошкільної освіти			1		5
7	Тема 2.3. Вальдорфська педагогіка Рудольфа Штейнера					5
8	Тема 2.4. Альтернативна педагогіка С. Френе					5
9	Тема 2.5. Методика навчання дітей дошкільного віку Г. Домана					5
10	Тема 2.6. Педагогічна концепція К. Орфа.					5
11	Тема 2.7. Сучасні напрями розвідки зарубіжних учених з дошкільної освіти					5
12	Здача змістового модуля 2				1	
13	Разом за змістовим модулем 2					
Змістовий модуль 3.						
Українські інноваційні технології в дошкільній освіті						
14	Тема 3.1.Фундатори українського школи інноваційних пошуків для дошкільної освіти		1	1		5
15	Тема 3.2. Інноваційні пошуки у формах, методах і технологіях навчання та виховання дітей дошкільного віку					5
16	Тема 3.3. Українські інновації у змісті навчання та виховання дітей дошкільного віку					5
17	Тема 3.4. Інновації у змісті, структурі, формах і методах					5

	управління закладом освіти для дітей дошкільного віку					
18	Здача змістового модуля 3				1	
19	Разом за змістовим модулем 3					
Змістовий модуль 4						
Особливості інноваційної діяльності вихователя сучасного ЗДО України						
20	Тема 4.1. Сутність інноваційної діяльності вихователя ЗДО		1	1		5
21	Тема 4.2. Проблема професійної готовності вихователя до інноваційної діяльності					5
22	Тема 4.3. Особливості проектування авторської інноваційної діяльності					5
23	Здача змістового модуля 4				1	
24	Разом за змістовим модулем 4					
Усього годин		90	4	4	4	78

5. Теми семінарських занять

N з/п	N теми / модуля	Назва теми	К-ть годин	
1	1.1 / 1	Інноваційні тенденції розвитку сучасної дошкільної освіти.	2	1
2	1.2 / 1	Класифікація інноваційних технологій дошкільної освіти. (за детермінантами впливу на власне українські інноваційні пошуки в галузі дошкільної освіти)	2	
3	1.2/1	Теоретичні основи інноваційної діяльності в сучасному закладі дошкільної освіти	1	1
3.	2.7 / 2	Зарубіжні інноваційні технології дошкільної освіти	1	
4.	3.4/3	Українські інноваційні технології в дошкільній освіті	1	1
5	4.3/4	Особливості інноваційної діяльності вихователя сучасного ЗДО України	1	1
Разом			8	4

6. Теми практичних занять

N з/п	N теми / модуля	Назва теми	К-ть годин	
1	1,1 / I	Детермінанти інноваційних процесів у педагогіці України	2	1
2	1,2 / I	Інноваційні технології дошкільної освіти		
3.	2.1 / 2	Теорія діяльнісного підходу в освітньо-виховній роботі з дітьми дошкільного віку Ж-О. Декролі		
4.	2.1 / 2	Дошкільне виховання в педагогічному проєкті Ф. Фребеля.	2	1
5	2.2/2	Педагогічні ідеї М. Монтесорі в системі дошкільної освіти.		
6	2.3/2	Вальдорфська педагогіка Рудольфа Штейнера.		
7	2.4/2	Альтернативна педагогіка С. Френе.		
8	2.5/2	Методика навчання дітей дошкільного віку Г. Домана.	2	1
9	2.6/2	Педагогічна концепція К. Орфа.		
10	2.7/2	Сучасні напрями розвідки зарубіжних учених з дошкільної освіти.		
11	3.1/3	Фундатори українського школи інноваційних пошуків для дошкільної освіти	2	1
12	3.2/3	Інноваційні пошуки у формах, методах і технологіях навчання та виховання дітей дошкільного віку		

13	3.3/3	Українські інновації у змісті навчання та виховання дітей дошкільного віку	2	1
14	3.4/3	Інновації у змісті, структурі, формах і методах управління закладом освіти для дітей дошкільного віку		
15	4.1/4	Сутність інноваційної діяльності вихователя ЗДО.		
16	4.2/4	Проблема професійної готовності вихователя до інноваційної діяльності.		
17	4.3/4	Особливості проєктування авторської інноваційної діяльності.		
Разом			8	4

8. Самостійна робота

N з/п	N теми / модуля	Назва теми	Кількість годин	
1	2 / I	підготуйте реферативне повідомлення на тему: «Місце та значення інноваційних технологій у практиці ЗДО»;	4	4
2	2.1 / 2	охарактеризуйте роботу інноваційного ЗДО (заклад – за вибором студента);	4	4
3.	2.2 / 2	запропонуйте авторську класифікацію педагогічних нововведень;	4	5
4.	2.3/2	проведіть мікродослідження на тему: «Чи вбачають вихователі необхідність у використанні інноваційних технологій у своїй практичній діяльності?».	4	5
5	2.4/2	підготуйте презентацію самостійно розробленого заняття з використанням ідей новатора та захистіть доцільність такого підходу до освіти дітей (тема та вікова група – за вибором студента);	4	5
6	2.5/2	проаналізуйте теорію діяльнісного підходу в навчально-виховній роботі з дітьми дошкільного віку Ж.-О. Декролі та подайте їх інтерпретацію в світлі вимог сьогодення;	4	5
7	2.6/2	запропонуйте презентацію іграшок «Дарів Фрьобеля»; схарактеризуйте особливості використання кожної з них у практичній роботі вихователя;	4	5
8	2.7/2	складіть картотеку навчальних і методичних посібників на допомогу вихователям ЗДО і студентам задля вивчення означеної теми заняття; складіть короткий опис кожного з них;	4	5
9	3.1/3	розробіть детальну методiku проведення декількох ігор О. Декролі з відповідним унаочненням і підготуйтеся до їх проведення;	4	5
10	3.2/3	на допомогу вихователям запропонуйте список періодичних видань для ознайомлення з темою заняття та складіть короткий опис кожного з них.	3	5
11	3.3/3	складіть картотеку науково-педагогічної літератури для ознайомлення з ідеями фундаторів українського інноваційного руху в галузі дошкільної освіти для вихователів; складіть короткий опис кожної з них;	3	5

15	3.4/3	підготуйте повідомлення на науково-методичний семінар (педраду в ЗДО чи засідання методоб'єднання) на тему: «Особливості проектування вихователем авторської інноваційної діяльності»;	3	5
16	4.1/4	розробіть методичні рекомендації для вихователів щодо проектування інноваційної діяльності;	3	5
17	4.2/4	запропонуйте алгоритм підготовки вихователя до проектування інноваційної діяльності;	3	5
18	4.3/4	опишіть можливі труднощі на кожному етапі інноваційного циклу та шляхи їх усунення.	3	10
Разом			54	78

9. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: стандартизовані тести; командні проєкти; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий (залік, екзамен).

Поточний контроль знань здобувачів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях, практичну та самостійну роботу.

Модульний контроль знань здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі іспиту (письмово/усно або шляхом тестування).

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для заліку	
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно	незараховано з можливістю повторного складання
0–34	F		незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Рекомендована література

11.1. Базова

1. Бойчук В. М., Яблонь Л. С. Сучасні інформаційні технології. Курс лекцій. Для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта». Івано-Франківськ, 2024. 145 с.
2. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології: Підручник. 2-ге вид., допов. Київ: Академвидав. 2012. 352 с.
3. Комар О.А. Інтерактивні технології у ЗВО. Режим доступу:
https://dspace.udpu.edu.ua/jspui/bitstream/6789/375/1/interaktivni_t_ehn_VNZ.pdf

11.2. Допоміжна

1. Гавриш Н. Калейдоскоп інформаційно-ігрової творчості дітей: методичні рекомендації щодо використання коректурних таблиць Вид. 2-ге. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2015. 256 с.
2. Гавриш Н., Саприкіна О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Навч.-метод. посіб. для дошкільних навч. закладів за заг. ред. О. Пометун. Дніпропетровськ: Ліра, 2014. 120 с.
3. Гаращенко Л.В. Способи організації дітей на фізкультурному занятті : здоров'язбережувальний підхід [Текст]. *Дошкільне виховання*. 2013. № 10. С. 9-12
4. Здоров'я дитини від родини. Як виховати в сім'ї здорову дитину від народження до повноліття : Колект. моногр. / Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, М. А. Машовець; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. Ін-т педагогіки і психології. Київ : СПД Богданова А. М., 2016. 220 с.
5. Сучасне заняття в дошкільному закладі: навч.-метод. посіб. / за ред. Н. В. Гавриш; авт. кол.: Н. В. Гавриш, О. О. Лінник, Н. В. Губанова. Луганськ : Альма-матер, 2007. 496 с.
6. Стеценко І. Б. Логіки світу : розвиток логічного мислення дітей 4-го року життя. Київ : Редакції загальнопедагогічних газет, 2014. 111 с.
7. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: Монографія /С. О. Сисоєва, А. М. Алексюк, П. М. Воловик, О. І. Кульчицька, Л. Є. Січаєва, Я. В. Цехмістер та ін./ За ред. С. О. Сисоєвої. Київ: ВІПОЛ, 2021. 502 с.